Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

1921 оной 21-нээ гарана | № 28 (17451) | 1987 оной февралиин 3, вторник | Сэн 3 мүн.

«...Түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ туйлаһанаа гансал бэхижүүлхэ, хүгжөөхэ бэшэ, харин ургалтын удаан болзорой эрхэ нүхэсэлнүүдые бүри хүсэдөөр хэрэглэхэ, туйлагдаһан һайн хубилалтануудые тэхэриншэгүй шэнжэтэй болгохо хэрэгтэй»

М. С. ГОРБАЧЕВ.

ҮНЭНДХЭН ХУБИЛГАЛГА БА КАДРНУУД

Январиин (1985 он) Пленум дээрэ ороной социально-эдийн засаг хүгжэлтые хурдадхаха хараа шэглэл тодорхойлогдоһон, али бүхы талаһаа хүгжөөгдөнө. Хурдадхалга нинтын ажабайдалай бүхы талбарууд, эдийн засаг, революционно ёһоор шэнэдхэн хубилгааные үе сагай эрилтэнүүдтэ тааралдама тон шэнэ зүйлые хараална.

Хурдадхалгын гол арга хэрэгсэлнүүдые заа-даһан байна. Эрдэм, техникын тон шэнэ туйлалтануудые хэрэгжүүлэхэ эрилтэлтые, хүтэлбэрилгын бүхы гуримые тааһалгаһоохидоор карижуулан һайжаруулга болоно; хүнэй хүчэн-хөдөлмөрөй эффективнэй ажалай ба нинтын эдэбхи үүсхэлтэй хэрэглүүлгын эрхэ нүхэсэл мүн.

ЦК-гай январиин 27—28-да болоһон Пленум шэнэ хубилгалгын, хурдадхалгын асуудалнуудта зориулагдаба. «Шэнэдхэн хубилгалга ба партийн кадровая политикые» асуудал Пленумэй үзэмжэдэ табигдаба.

ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачев энэ асуудалдаа хэлэ.

Кадровая политикые шэнэдхэн хубилгаха тухай асуудалдаа дотор социально-экономическа түсэбтэй холбогдоор зүбшэн хэлсэгдохэдээ, үнэгэрһэн үе сагай һурамтаршалгаһан партийн болон орон дотор тохёолдоһон байдалай талаар, ерээдүйн зорилгонууд, холын түсэбүүд харааданаа.

Хубилгалга дотор шэнэдхэн хубилгалга хэлбэришэгүй-дөө, хүндэтэй. Энэ замда түрүүшын алхамууд хэгдөө. Түрүүшэй ниитэ үрэ дүнгынь юуб гэхэдэ, ороной ажабайдалда ехэ хубилалтануудые хэгдэжэ эхилэһэн байна. Бүтэмжэтэй хубилалтануудые үргэдэхэ. КПСС-эй XXVII съездэй хараа шугамые, тэрэнние бэелүүлхэ талаар партийн хэрэг-явдалда гаргажа байдаг бодото хүдэлмэрие совет арад үргэлжэлэн дэмжэнэ.

Гол зүйлэй нэгдэ, ямаршаг-ямаршаг хүндэтэй, ямаршаг-ямаршаг ашаг тустай гэжэ эдэ-эдэ ойлгоно. Ямаршаг-ямаршаг ашаг тустай гэжэ ойлгоно,

КПСС-ай XXVII съездын шидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө

НАЙДАМТАЙ ЗАМАЙ ЭХИН

Хурдадхалга, шэнэдхэн хубилгалга гэзэшэ миил гоёын туяа хэлэгдэнэн үгэнүүд бэшэ габ даа. Энэмнай совет хүн бүхэнэй үдэр бүриин ажал хэрэгүүд болон ажабайдалда сэхэ хабаатай манай обществын мүнөөдэрэй, мүн саашанхи хүгжэлтын гол хараа зам болоно гэжэ һайн ойлгонобди.

«Ороной социально-экономическа хүгжэлтые түргэдхэлгэ, шэнэдхэн хубилгалга хадаа гол түлэбөөрнь хэлэхэдэ, ёнотойл революционно түхэл шэнжэтэй хэмжээнүүд болоно. Энэхэнээ ондоо зам манда үгы. Энэхэнээ сухариха болохогүй, сухариха газаршьегүй,— гэжэ КПССэй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачев партиин ЦК-гай байгша оной январьда болоһон Пленум дээрэ элидхэл хэхэдэ заагаһан байна.

Үнэхөөрөө, нэн түрүүн юу хэ һаа ямар онол арга, түрүү дүй дүршэл хэрэглээ һаа, ажахынгаа гол һалбаринуудые эрид хүгжөөжэ, экономикоёо бэхижүүлжэ шадахабибди гэжэ бидэ бабал колхозойнгоо правленидэ, парткомдо, ажалшадай суглануудэ дээрэ нэгэнтэ бэшэ хөөрэлдэһэн, эбшэһэн, һайсахан бодожо үзэһэн байнабди.

Түрүүшын ээлжээндэ газар элдүүрилгын тарилын агротехникые шэнэ гуримаар табижа, нютагай байгаалиин эрхэ байдалда таарууулгаар сэбэр болон камарай паарые бэлдэдэг болохо гэжэ шидээбди. Энэхэнээ урагша паар хабартаа хахалагдаад лэ зундаа үшөө нэгэ дахин элдүүрилэгдээд, срхигдошодог байгаа. Үнэндөө, нэгэшье бурташ ногоогүй, бамбагар зөөлэхэн паар лэ хүрьһэндөө шиг нойто хусэд баридаг һайса амардаг, үрэжэлтэй баян байдаг ха юм.

Нэгэдэхеэр бидэ паарые хэдэн дахин плугаар, плоскорезэр элдүүрилээд, дээгүүрхиень жэгдэлээд, хабар үрэһэ тарихынгаа урда культиватор ябуулдагбди. Хүрьһэнэй дээгүүрээ һайса гэдэжэ, дулаасажа эхилэмсээрнь апрелиин һүүл багаар эхилээд, майн 6—7 болотор эртын таряа таридагбди. Тиихэдээ сеялкын хойноһоо эржэгэр каток шарэгдэжэ, хүрьһэн үшөө дахин нягтаруулагдадаг байна.

Танай полинууд өхэнхидээ һалхинда үлөөгдэжэ муудадаг хүрьһэтэй. Тиимэһээ тарилгаяа, паараа зуруулд зуруудаар хэгты гэжэ РАПО-гай мэргэжэлтэд манда дурадхадаг юм. Тезд тиимэ арга хэрэглэхэдэмнай газарай хүрьһэн ходол нэгэ тээшээ элдүүрилэгдэжэ, өхэ гаадар бороогой үһанда хада гүбээгэй таряалангай хүрьһэн нуража муудаха болоно. Энэмнай бабал өхэ хохидолтой гэзэшэ.

Хоёрдохёор, һүүлэй жэлнүүдтэ манай нютагта таараһан үрэһэ үргуулжа абаха хэрэгтэ өхэ анхарал хандуулагдана. Үнгэрһэн 4—5 жэлдэ «саратовская-29», «бурятская-34», «бурятская-79», «Сэлэнгэ» сортнуудай шэниисэ тарижа туршагдаа. Һайса шэнжэлжэ, хаража үзөөд, ойрын 1—2 жэлһээ тэдээн соохоо эгээл таваруу хоёр сортые саашадаа хэрэглэдэг болохобди. Үрэһөөс шэнэлхэ талаарнай Буряадай эрдэм-шэнжэлгын институдай эрдэмтэд, илангаяа селекционер А. Г. Дубровская манда өхэ туһа хүргэнэ.

Эдэ жэлнүүдтэ бидэ малай тэжээлдэ оруулагдаха таряа өхөөр ургуулдаг боложо, тэрэниие 60 процент хүрэтэр ургэдхөобди. Илангаяа өстор, «Сельма» сортын обёосой, томо ороһотой «омская-88» сортын ешмээнэй үрэһэ ондоо областьнуудһаа ассржа таринабди. Һүүлэй хоёр жэлдэ энэ сортын ешмээн тариһан газарһаа гектарай 20 центнер ургаса абтаа.

Гурбадахяар, хуурэйшаг ураилтай байдаг, саһанай өхэ ородоггүй манай эндэ хүрьһэнэй шиг нойтые зүбөөр хэрэглэхэ гэзэшэ тон шухала. Хабартаа өхэнхи газарта хүрьһэнэй гол шиг нойтон 5—8 сантиметртэ байдаг. Тэрэл гүнзэгыдэнь үрэһэ тарихада ургаса жэгдэ гаража, эдэешэжэ, хуряажа абаха арга олгоно.

Дүрбэдэхеэр, бүхы механизаторнуудые түрүү агротехникын онол аргануудта һургаха, бригадануудые хамтын подрядта оруулха, коллективүүдэй, хүн бүхэнэй дунда социалис мүрысөө аша үрэтэйгөөр дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ баһал өхэ анхарал табигдана. Ажалаа эрхимээр мэдэхэ, мэргэжэл шадабари өхэтэй механизаторнуудай дундаһаа ёһотойл мүнөө үеын таряашад аха дүүнэр Лудуповууд, Цыренжаповууд, Юндун Цырендондопов, Валерий Бадмаев, Бимба Лубсанов, Владимир Лумбунов, Виктор Кишектуев, тэрэнэй хубүүн Гэсэр болон бусад олон нүхэдые нэрлэжэ болоно.

Тэрэшэлэн үнгэрһэн жэлдэ түрүүшынхээ өхэкэн газарта ороохо таряан эршэмтэй технологиин ёһоор ургуулагдажа, ургасын гарасые баһал нилээд дээшэлүүлээ. Хэрбээ нёдондоной гандуушаг ураилтай эрхэ байдалда бүхы таряалан дээрэһээ гектарай дунда эзргээр 16,5 центнер ороһоной абтахада, эршэмтэй технологи хэрэглэһэн газарһаа гектарай 23—25 центнер шэниисэ сохигдоо юм.

Найдамтай һайн ургаса абадаг боложо, гансахан һүүлэй хоёр жэлдэ түсэбһөө гадуур гүрэндэ 40 шахуу мянган центнер таряа худалдаабди. Өөһэдыгөө эрхим шанартай үрэһөөр хусэд хангажа, адууһа малдаа горитой таряа талха нөөсэлхэ, хүршэ ажахынуудташье худалдаха аргатай бологдоо.

Ороохо таряанһаа гадна, тэжээлэй таримал ургамалнуудай, сабшаленгай ногооной ургаса дээшэлүүлхэ талаар бага бэшэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Жэшээнь, хамтын подрядай ёһоор хүдэлдэг, сабшалан дээрэ түхэреэн жэлдэ ажалладаг звенонуудай луговодууд Б. Б. Доржиев, Ф. Г. Салимзянов, Д-Е. Ц. Бадмаев, М. Р. Жамбалов гэгшэдэй ороолдогоор бүхы малаа һайн шанартай үбһөөр хусэд хангадаг болообди.

Энэхэнээ уламжалан, адууһа малай ашаг шэмэ жэл бүри дээшэлүүлэгдэнэ. Үнгэрһэн жэлдэ колхозой бүхы дүрбэн фермэдэ үнеэн бүгөөһөө дунда эзргээр 2240 килограмм һүн һаагдажа, энэ дүнгөөр ажахы район соогоо социалис мүрысөөндэ түрүүлээ. Манай суута һаалишан Т. С. Закирова үнеэн бүхэнһөө 4188 килограмм һу абаад, республика соогоо хоёрдохи һуури эзэлбэ. Баһал бэрхэ һаалишад З. Ц. Гылыкова, С. Д. Гармаев, Ц. Ж. Бытоцыренова, М. Н. Сосова гэгшэд тус тустаа үнеэн бүриһөө 3005—3608 хүрэтэр килограмм һу һааһан байна.

Бүри энэ жэлдэ үшөө олон һаалишаднай 3000 килограммай дабаа гаталха, бүхы ажахыгаараа үнеэн бүхэнһөө 2500 килограммһаа бага бэшэ һу һааха арга манда гүйсэд бии.

Мяханда тушаагдаха үхэрнүүд болон хонидые һайнаар түлжүүлхэ, шахан таргалуулха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдана. Байгша ондо үхэр бүхэниие 410—420 килограммһаа доошо бэшэ шэгнүүртэйгээр, хонин бүхэниие адагынь 38—39 килограмм татаха болгожо мяханай комбинадта тушааха зорилго табинабди.

Хонин ажалнай һүүлэй жэлнүүдтэ зарим тэды гэзэгдэдэ ороһон байна. Эндэ хэдэн шалтагаан бии. Үнинэй бэрхэ хонишод нөһанайнгаа амаралтада гаража, залуушуул, шэнэ олон хүнүүд эндэ хүдэлхөөр эльгээгдээ. Тиимэһээ колхозой правлениие, партком, профком, мэргэжэлтэд энэ һалбаридаа бүхы анхарал ороолдогёо хандуулна. Үбэлжэлгын эхилһэнһээ хойшо хонин һүрэгтэ, илангаяа эхэ хонидто талха таряа хусэд хүрэхөөр эдюулхэ, эгээл шэмэтэй һайн үбһэ тэжээл таһалжа үгэхэ гэжэ оролдонобди. Бүхы мөөртэ тракторнууд хамталагдажа, хонидой бригадануудта үбһэ, һолоомо болон бусад тэжээл таһалгаряагүй зөөхэ тусхай звено эмхидхэгдээ. Тэрэниие эдэбхитэй коммунист Василий Цыдыпоа толгойлно. Үбэлжэлгын эхинһээ хойшо, илангаяа мүнөө түл абалгын үедэ ажахын бүхы шатын хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, партийно-комсомолой эдэбхитэд үдэр, һунигүй хонишодой бригадануудта ябажа туһалдаг, ажалыень хинан харадаг.

Эдэ бүгэдын ашаар хонин һүрэгнай хусэ шадал һайнтай, гарза хоролтогүйгөөр үбэлжүүлэгдэжэ, түлшье һайн абтажа байна. Агууехэ Октябриин 70 жэлэй ойн хүндэлэлдэ манай ахалагша хонишод Д. Юстурова, С. Пурбуев, А. Погодин, Фагат болон Рашид Зайнуллинтан түрүүтэй энэ жэлдэ хонин бүхэнһөө хурьга абажа түлжүүлхэ, нооһо абаха түсэбөө заатагүй дүүргэхэ зорилго урдаа табинхай.

Мүн колхозой бүхы ажалшад энэ алдарта ойн үдэрые үндэр үрэ дүнгүүдтэйгээр угтажа, гүрэндөө 10 мянган центнер таряа, 4350 центнер мяха, 13 мянган центнер һу, 340 центнер сэбэр утаһатай нооһо худалдаха гэжэ социалис уялганууд соогоо бэшэнхэй.

Ойрын сагта үйлэдбэридөө ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, элдэб үлүү гаргашануудые али болохоор хороохо, хүтэлбэрилгын аппарадые сомор болгохо хэмжэнүүдые абаха, саашадаа өөһэдынгөө олоһон мүнгэ зөөреэр бэеэ хангажа, бүхы гаргашаяа харюулжа хүдэлхэ байнабди.

Хүдөө ажахын үйлэдбэриие эршэдхэхэ, бүхы ажал хэрэгые шэнэдхэн хубилгаха хэрэгтэ, РАПО, республикын гүрэнэй агропром колхоз, совхозуудтаа тон өхэ туһаламжа үзүүлхэ эзргэтэй. Гэбэшье район соо ажахынуудые хэрэгтэй техникээр, барилгын хэрэгсэлнүүдээр, электро-түхеэрэлгэнүүдээр һайса хангаха асуудал ёһоор шиидхэгдэнэгүй. Хүн зоной һуудал байдалые, хэрэглэмжэ хангалгые һайжаруулхын тула бүри ойрын жэлдэ бидэ түб тосхондоо худалдаа наймаанай түб, типовой бани, байрын арбаад гэр, автогараж, барилгын материалнуудай бааза гэхэ мэтые шэнээр бариха ёһотойбди. Барилгын хэрэгсэлнүүдые хаанаһаа абахабди? Энэ асуудал бидэнэй һанаае өхэтэ зобооно.

Саашадаа болбосоруулгын промышленностиин предприятинууд ажахынуудай үйлэдбэрилһэн продукциие байра дээрэнь тушаажа болохо тухай хөөрэлдөөн гараһаар үнинэй. Тезд энэнь баһал хүсэндөө хүргэгдэнэгүй.

Үйлэдбэриин хүтэлбэрилгэ болон эмхидхэлые эрид нарижуулан һайжаруулха үрэгүй хооһон хөөрэлдөө хэжэ, үлүү саарһа бэшэжэ «ежал ябуулха», «дээрэһээ» зонхилхо, өхэөр заабарилха гэхэ мэтэ ябадалые болюулха, предприяти, колхоз, совхозуудта өөһэдөө бэеэ даагаад хүдэлхэ арга боломжо олгохо демократическа эрхыень өхэ болгохо тухай асуудал КПСС-эй ЦК-гай байгша оной январиин Пленум дээрэ тон хурсаар табигдаа. Энэнь бидэнние өхэтэ баясуулна, урмашуулна.

А. ЙРИНЧЕЕВ,
Сэлэнгын районой XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

МАЛ АЖАЛ — онсо шухала һалбари

АЖАЛЫНЬ УРАГШАТАЙ

Тэрэ гэһээр гушаад жэл үнгэршэбэ. Һаял томодхогдоһон Октябриин 50 жэлэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ А. П. Налханов ВЛКСМ-эй райкомдо нэгэтэ ороо һэн. Район соогоо эгээл томо ажахы болохо колхозой-түрүүлэгшын ерэһэн ушарынь гэхэдэ, иимэ һэн. Ахын эхинһээ Дэби голой эхин хүрэтэр тараһан малай байранууд дээгүүр тэрэ ябажа харахадаа, залуу малшад тон хомор байна гэжэ элирүүлбэ. Тиимэһээ комсомолой хүтэлбэрилэгшэдтэй тус асуудалаар хөөрэлдэхэ һанаатай манда ороһон байба.

— Зай, нүхэд, туһаламжа хэрэгтэй болоо. Мал ажалда залуушуулые эльгээебди,— гэжэ Аюша Пунсыкович үгэеэ эхилээ һэн. Тиигээд хургаа дараажа, хүбүүд, басагадые нэрлэжэ мэдэбэ. Түрүүлэгшын нэрлэһэн нүхэдэй дунда Мэлс Арзухаев, Ольга Патархеева, Матвей Мунконов, Светлана Хулуева гэгшэд байгаа һэн.

Эдэнэй нэгэн М. О. Арзухаев тухай би мүнөө хөөрэхэ хүсэлэнтэйб.

Мэлс Ошорович Арзухаев манай Аха нютаг соо мэдээжэ хүн болоһоор үнинэй. Гушаад жэлэй хугасаа соо мал ажалда ябахадаа, тэрэ табан хушуута малые бултыень шахуу харуулаһаад үзөө. Адуушан, һарлагшан, хонишоншье ябагдаа. Алишье ажалда хүдэлхэдөө нүхэр Арзухаев үндэр амжалтануудые эжэлүүдгүй туйладаг байгаа. Тэрэнэй хани нүхэр Ольга Дашеевна Патархеева мүн баһа ажалда ябьяастай, шуран солбон эхэнэр юм.

Арзухаевтанай бүлэ хонишоһоор ажаллаха зуураа түл абалгаараашье, нооһо хайшалалгаараашье үндэр дүнгүүдые туйладаг байһан юм. Олон жэлэй туршада тэдэнэр 100 эхэ хонинһоо 100-һаа дээшэ хурьга абагша бэлэй. Харин нэгэ жэлдэ 100 эхэ хонинһоо 110 хурьга абаһан байха. Хонин ажалда хүдэлхэдөө, өхэ амжалтануудые туйладаг байһанайнгаа түлөө Мэлс Ошорович Ажалай Улаан тугай орденоор шагнагдаа һэн.

Коммунистнууд Арзухаевтанай бүлэ 1978 ондо эбэртэ бодо мал харууһалжа эхилээ бэлэй. Энэхэнээ урда Ахада иимэ малые нэгэ газарта олоор байлгаха тухай хэлсэгдэгүй байһан юм. Тиимэһээ Октябриин 50 жэлэй нэрэмжэтэ колхозой правлениин, тэрэнэй урагшаа һанаатай түрүүлэгшын абаһан шиидхэбэри өхэ эршэтэй, зоримгой байгаа гэхэ хэрэгтэй. «Эдэ олон малые нэгэ газарта суглуулаад, бултыень үхүүлжэ дуупахань» гэжэ һанадаг зоншье байгаа бээ. Ямаршье шэнэ хэрэгнай эхилһээр урагшатай ябадаггүй бшуу. Түрүүшын үбэл Арзухаевтанда нилээдгүй хүшэр байгдаа юм. Мүнөөшье болотор тэрэ үбэлые малшад мартадаггүй. Шэнэ хэрэг эрхилхэдэнь, тэдээндэ ажалаа түргэдхэхэ ямаршье оньһон техникэ гэжэ байгаагүй. Сэхыень хэлэхэдэ, шэбхэ гарагаха бишыхан тракторһаа ондоо юумэн үгы бэлэй. Малда үгтэхэ тэжээл хэршэхэ, бусалгаха, тарааха ажал имагтал бэр хүсөөр бүтээгдэдэг һэн. Өхэ оролдосо гаргаһанайнгаа ашаар үбэлжэлгээ малшад яһала һайн үнгэргэһэн байна. Хабарынь малай шэгнүүр үбэлэйхидэ орходоо нэмээ гэжэ тодорхойлогдобо. Энэ өхэ түйлалта байгаа. Колхозой правлениин, тэрэнэй түрүүлэгшын шэнэ хэрэг газардаагүй ха юм. Тиимэһээ өхэ удха шанартай һэн. Иигэжэ хадалиг Ахада үбэлдөө малай шэгнүүрые нэмээжэ болохо аргатай гэжэ Арзухаевтан харуулаа ха юм. Тиигэжэ тэрэ жэлдэ колхоз нилээдгүй өхэ эршэтэй, зоримгой шэгнүүртэй мал гүрэндэ тушаагаа һэн.

Тэрэ гэһээр олон жэлнүүд һубарилдан үнгэрөө. Мүнөө Мэлс Ошорович Ольга Дашеевна хоёрой харуулһалдаг малай гүүртэ районой шахамал мал харадаг малшадай түрүү дүй дүршэлэй һургуули болонхой. Байгша оной январиин 17-до эндэ районой бүхы малшад суглержа, мал шахалгын түрүү дүй дүршэл тухай үргэн өхэ хөөрэлдөө үнгэргөө һэн.

Бодо малые үбэлэй сагта шахан таргалуулха гэзэшэ тиимэ бэлэн хэрэг бэшэ юм. Ороолдосоёо, хусэ шадалаа гемнангүй гаргаха хэрэгтэй. Бидэ 300 толгой малые харууһалнабди. Үбэлжэлгын үедэ тэдэмнай дунда эзргээр сүүдхын 900 граммаар нэмэдэг һэн. Иигэжэ хэншье ажаллажа шадаха. Гансал энэндэ эрмэлээл, шадабари хэрэгтэй,—гэжэ нүхэр Арзухаев хөөрөө һэн.

Арзухаевтан 11 үхибүүтэй, үнэр баян бүлэ юм. Тэдэнэй бултыень хүдэлмэридэ дуратайгаар, үнэн сэхэ зантайгаар хүмүүжүүлжэ шаданхай. Дугар, Эдуард, Булат хүбүүдынь малшанай мэргэжэл шэлэжэ, гэртэхинэйнгээ харгыгаар ябана. Эндэ би нэгэ һонин баримта дурдаха хүсэлтэйб. Нёдондо зун тэдэнэр хүбүүдээрээ хамта 800 гаран толгой мал харууһалжа, эрхим һайн үрэ дүн түйлаа юм.

Үнэр бүлын бусад гэшүүдые дурдабал, иимэ: Петр колхозойнгоо ахамад агрономоор хүдэлнэ, Людмила Улаан-Удэдэ дээдэ һургуулида һурана, Алексей манай ороной ниислэл Москва хотодо ажаһуудаг, тиихэдэ Эрдэни Ивалгын хүдөө ажахын техникумэй һурагша юм. Харин эгээл баганууд үхибүүдынь нютагайнгаа һургуулида ябадаг.

Үнгэрһэн арбан нэгэдэхи табан жэлэй дүнгүүдээр Буряадай АССР-эй габьяата малшан нүхэр М. О. Арзухаевта манай гүрэн түрын үндэр шагнал— Арадуудай Хани Барисаанай орден барюулагдаа һэн.

Габшагай ажалайнгаа түлөө хоёр ордендо хүртэһэн сомоной Советэй депутат, Мэлс Ошорович Эхэ-герой Ольга Дашеевна Арзухаевтан Агууехэ Октябриин 70 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтаха гэжэ шиидээд, хусэ шадалаа, онол шадабаряа элсүүлэн ажаллажа байнхай.

В. ГАЛСАНОВ.

МАНАЙ ХӨӨРЭЛДӨӨН

ТҮРҮҮШЫН АЛХАМ ХҮШЭРХЭН

Нёдондо октябрь һарада Тарбагатайн районой «Восход» колхоздо Дэодо-Жиримэй һүнэй комплекс ашаглагдажа эхилээ һэн. Эндэ 600 үнеэн байлгагдана. Энэмнай мүнөө сагай эрилтэдэ таарама гүйсэд оньһожоруулагдаһан предприяти болохо ёһотой ааб. Түрүүшын үдэрһөө комплекс дээрэ дутуу дунданууд үзэгдэжэ эхилээ. Манай штатнабэшэ корреспондент Г. Т. Башкуев энэ комплексые даагша, колхозой партбюрогой гэшүүн А. Ф. Покацкитай һаяхан уулзажа, малай үбэлжэлгые ямараар үкгэрэжэ байһаарнь, дутагдалнуудаа хэр усадхаһаарнь һонирхобо.

Асуудал: — Аввакум Федорович, та энэ тушаалда һаянай хүдэлжэ байгаашье һаа, даажа ябаһан предприятиингаа ажал хэрэг тухайнь хөөрэжэ үгыт?

Харюу: — Механизатор мэргэжэлтэй, урдань тракторна бригадын бригадираар ажаллабашье, колхозой правлениин, партбюрогой найдаһан даалгабариие мүнөө бодото дээрэнь бэелүүлхые ороолдожо ябанаб. Үнэхөөрөөшье, манай комплекс район соогоо эгээл томо предприятинуудай нэгэниинь юм. Эндэхи бүхы механизм болон түхеэрэлгэнүүдые хүдэлгэхэ хэрэгтэ механизатор мэргэжэлтэй хүнэй хэрэгтэйнь элитэ. Тиимэһээ би энэ ажалдаа түрүүшын үдэрһөө шармайн хүдэлжэ эхилээб. Комплексдомнай 1092 толгой мал харууһалагдана. Тэрэнэйнь 349-ниинь үнеэн, 95-ниинь гунжан юм. Барилгашад энэ комплексын байрые өхэл дутагдалтайгаар тушаагаа. Уна дамжуулха башниие абаад үзэе. Энэниие түрүүн хэн проэкт болгожо зохёоһон юм? Башни байрааа доро газарта түхеэрэгдэнхэй. Тиигээд уна бүлэжэ дамжуулха түхеэрэлгын хүсэнэй багадаһан дээрэһээ комплекс руу уһан эльгээгдэнэгүй. Мүнөө түсхай машинаар уһаяа шэрэжэ асарнабди. Энэ зундаа ондоо газарта худаг малтахамнай. Саашань юу хэлэлтэйб гэхэдэ, бүхы гурбан цех соомнай наг шэбхэ гаргаха транспортер тодхогдонхой. Тезд эдэнэй углуугайнь шестернууд стандартна бэшэ дээрэһээ түргэн эбдэршэнэ. Байрын үүдэнүүдынь уйтан. Трактуурнууд орохо аргагүй. Мүнөө ажахын дархашуулай бригадынхид эдэ үүдэнүүдыень ондоогоор һэльбэн хэжэ байна. Байра дулаасуулха асуудал өхэл хүшэрхэн болонхой. Батаройнүүдыень һэлгүүлнэбди. Табан котелнуудай хоёрынь эбдэржэ, хэрэглэгдэнэгүй. Иигээд үлэгшэ котелнуудтай үбһөөр хусэд хангадаг болообди.

Энэхэнээ уламжалан, адууһа малай ашаг шэмэ жэл бүри дээшэлүүлэгдэнэ. Үнгэрһэн жэлдэ колхозой бүхы дүрбэн фермэдэ үнеэн бүгөөһөө дунда эзргээр 2240 килограмм һүн һаагдажа, энэ дүнгөөр ажахы район соогоо социалис мүрысөөндэ түрүүлээ. Манай суута һаалишан Т. С. Закирова үнеэн бүхэнһөө 4188 килограмм һу абаад, республика соогоо хоёрдохи һуури эзэлбэ. Баһал бэрхэ һаалишад З. Ц. Гылыкова, С. Д. Гармаев, Ц. Ж. Бытоцыренова, М. Н. Сосова гэгшэд тус тустаа үнеэн бүриһөө 3005—3608 хүрэтэр килограмм һу һааһан байна.

Бүри энэ жэлдэ үшөө олон һаалишаднай 3000 килограммай дабаа гаталха, бүхы ажахыгаараа үнеэн бүхэнһөө 2500 килограммһаа бага бэшэ һу һааха арга манда гүйсэд бии.

Мяханда тушаагдаха үхэрнүүд болон хонидые һайнаар түлжүүлхэ, шахан таргалуулха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдана. Байгша ондо үхэр бүхэниие 410—420 килограммһаа доошо бэшэ шэгнүүртэйгээр, хонин бүхэниие адагынь 38—39 килограмм татаха болгожо мяханай комбинадта тушааха зорилго табинабди.

Хонин ажалнай һүүлэй жэлнүүдтэ зарим тэды гэзэгдэдэ ороһон байна. Эндэ хэдэн шалтагаан бии. Үнинэй бэрхэ хонишод нөһанайнгаа амаралтада гаража, залуушуул, шэнэ олон хүнүүд эндэ хүдэлхөөр эльгээгдээ. Тиимэһээ колхозой правлениие, партком, профком, мэргэжэлтэд энэ һалбаридаа бүхы анхарал ороолдогёо хандуулна. Үбэлжэлгын эхилһэнһээ хойшо хонин һүрэгтэ, илангаяа эхэ хонидто талха таряа хусэд хүрэхөөр эдюулхэ, эгээл шэмэтэй һайн үбһэ тэжээл таһалжа үгэхэ гэжэ оролдонобди. Бүхы мөөртэ тракторнууд хамталагдажа, хонидой бригадануудта үбһэ, һолоомо болон бусад тэжээл таһалгаряагүй зөөхэ тусхай звено эмхидхэгдээ. Тэрэниие эдэбхитэй коммунист Василий Цыдыпоа толгойлно. Үбэлжэлгын эхинһээ хойшо, илангаяа мүнөө түл абалгын үедэ ажахын бүхы шатын хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, партийно-комсомолой эдэбхитэд үдэр, һунигүй хонишодой бригадануудта ябажа туһалдаг, ажалыень хинан харадаг.

Эдэ бүгэдын ашаар хонин һүрэгнай хусэ шадал һайнтай, гарза хоролтогүйгөөр үбэлжүүлэгдэжэ, түлшье һайн абтажа байна. Агууехэ Октябриин 70 жэлэй ойн хүндэлэлдэ манай ахалагша хонишод Д. Юстурова, С. Пурбуев, А. Погодин, Фагат болон Рашид Зайнуллинтан түрүүтэй энэ жэлдэ хонин бүхэнһөө хурьга абажа түлжүүлхэ, нооһо абаха түсэбөө заатагүй дүүргэхэ зорилго урдаа табинхай.

Асуудал: — Малшадай һайнаар хүдэлхэ эрхэ байдал байгуулагданхай юм габ даа. Энэ асуудал тон шухалада тоологдохо ёһотой.

Харюу: — Зүб лэ даа. Байра соо дулаан. Агаарынь сэбэр. Иигээд һаалишадтаа буфет нээхэмнай. Эндэ хүдэлдэг хүнүүд сүлөөтэй сагтаа сай ууха аргатай болохонь. Электропечь, стул, стол бии. Үшөө душ түхеэрхээр хараалнабди. Мүн бэшэшье зорилгонууд хараалагданхай гээшэ. Юрэдөөл, энэмнай комплекс ха юм даа. Бидэ байгша ондо коллективээрээ хоёр мянгатанай хилые дабажа гараха түсэбтэйбди.

Асуудал: — Эдэ бүхы хараа зорилгонуудыетнай коллектив лэ бүтээхэ гэжэ ойлгоноб.

Харюу: —Тиимэл даа! Эндэмнай партийна, депутадуудай, арадай хинатын бүлэгүүд эмхидхэгдэнхэй. Тэдэнэй хүсэн баһал өхэ. Коммунистнууд, малшад Т. Л. Калашникова, Н. А. Русина, Е. П. Покацкая, арадай хинагша Е. Н. Калашникова гэгшэд ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг хүнүүд юм. Арадай хинатын бүлэг малай тэжээл ямараар гаргашалжа, үнеэдээ хэр зүбөөр һаажа байһан тухай һаяхан шалгаа. Эдэ бүгэдэ үйлэдбэридэ, ажалай бүтээсэдэ, түсэбэй дүүргэлтэдэ өхээр нүлөөлхэ ёһотой бшуу.

Асуудал:— Агуу Октябриин 70 жэлэй ойе ямар амжалтатайгаар угтахабта?

Харюу: — Энэ жэлдэ манай бэелүүлхэ зорилго үгаа өхэ. Нэн түрүүн комплексоо 600 үнеэгээр гүйсэд хангаха хэрэгтэй. Иигэжэ һу абалгаяа дээшэлүүлжэ, түсэбөө заатагүй бэелүүлхэ ёһотойбди. Үнеэдэйнгээ һу шэмые дээшэлүүлхэ арга боломжо манда бии. Үбһэ тэжээлээр хусэд хүрэхөөр хангагданхайбди. Январь һара соо 50 үнеэн туталаха юм. Эдэ бүгэдын ашаар манай коллективэй гэшүүд энэ алдарта ойдо зорюулан абаһан социалис уялгаяа дүүргэхэ аргатай.

Совет орон ДОТОР

МОСКВАГАЙ Шереметьево аэропортһоо мүнөө дэлхэйн 97 орон руу Аэрофлодой тэмдэгтэй авиалайнернууд нииднэнэ. Эндэ сүүдхын туршада хэдэн зуугаад самоледууд бууна, нииднэжэ ошоно.

Шереметьевэдэ Аэрофлодой агаарай холбооной улаасхоорондын түбэй управлени оршоно. Улаасхоорондын энэ томо гэгшын авиакомпаниин бүхы подразделенинууд болон албаниие энэ управлени хүтэлбэрилнэ. Командна бүридэлэй, инженернүүдэй мэдэлдэ мүнөө үеын орёо техникэ үгтэнхэй. Энэ техникые хүтэлбэрилгэдэ үндэр мэргэжэл хэрэгтэй гэжэ мэдээжэ. Аэрофлодой улаасхоорондын агаарай линиинүүдтэ хүдэлхэ бортпроводнигуудые бэлэдхэлэй эхин курсануудта жэл бүри зуугаад шахуу басагад, хүбүүд һурадаг.

Түсэбтэ арбан хоёрдохи табан жэлэй туршада 580 миллион хүн зониие зөөхэ гэһэн зорилго Аэрофлодой урда табигдана. Улаасхоорондын бүхы ашаанай 90 процентнь Шереметьево аэропортһоо эльгээгдэхэ, энэ аэропортдо асарагдаха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бортпроводнигууд (зүүн гаргаа) В. Точилина, Н. Носкова, В. Галкин ба З. Пименова рейсдэ гарахынгаа урда тээ. ТАСС-ай фотохроника.

ХАНИ БАРИСААНАЙ ХЭЛЭН ДЭЭРЭ

МОСКВА. «Мосмедпрепараты» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэлэй цехүүд соо энэдхэг хэлэн гурба һарын туршада эзэлнэ: «Форчун Интернэшнл» гэжэ мэдээжэ фирмын түлөөлэгшэд Москвагай фармацевтнүүдтэй суг хүдэлөө юм.

Эмүүдые шэгнэжэ амһарталха, багсалха түхеэрэлгэнүүд предприяти дээрэ хабсаргагдаа. Тэдэнэр хани барисаага ороонһоо асарагдаһан байгаа.

Желатин капсул үйлэдбэрилгын автомат лининүүдые, медицинскэ препарадуудые бэлэн капсулнуудта хэхэ агрегадуудые фирмын коммерческэ директор Ситиш Рао совет мэргэжэлтэдтэй хамта ТАСС-ай корреспондентдэ х а р у у л ж а үгөө.

— Тус түхеэрэлгэнүүдэй ашаглалгада оруулагдахада, предприятиин хүсэн дурбэнэй нэгэ хүби тухайтай өхэ болохо байна,—гэжэ нэгэдэлэй ахамад инженер В. Шарков хэлэнэ. — Хэрбээ орондомнай гансал энэ предприятида капсултай эмүүд үйлэдбэрилэгдэдэг гэжэ хараада абаа һаа, энэмнай горитойхон нэмэлтэ болоно. Бүтээсэ өхэтэй техникын ашаар медицинскэ препарадуудые үйлэдбэрилгые саашадань ехэдхэхэ асуудал нилээд шиидхэгдэхэ байна.

— Бидэнэй олонхимнай Совет орон түрүүшынхээ ерээ юм,—гэжэ Ситиш Рао хөөрэлдөөндэ оролсоно. — Тиин бидэ өхэ һонин юумэ хараабди, мэдэжэ абаабди. Заводой хүдэлмэришэдтэй үгэеэ ойлголсожо хүдэлнэбди, тиимэһээ үбэлэй хүйтэншье аймшаггай бэшэ байна. Хайшан гэжэ хөөрэлдэнэбибди гэбэл, түрүүшэр оршуулагшатайгаар хөөрэлдэдэг һэмди, харин мүнөө нэгэ нэгэнэйнгээ хэлэньые ойлгожо һураабди, юуб гэбэл, хани барисаанай хэлэн дээрэ хөөрэлдэнэ бшуубди.

ХҮН ЗОНОЙ ЭРИЛТЭ ХЭРЭГЛЭМЖЭНҮҮДЫЕ ҺАЙНААР ХАНГАХЫН ТУЛА

ЕРЕВАН. Нэхэмэл зүйлнүүдэй сорт янзануудые шэнэдхэхын тулада эндэхи «Урарту» нэгэдэлдэ тон бага гаргаша хэрэгтэй болоһон байна. Предприятиин мэргэжэлтэд Варденис һуурин тосхондо шэнэ үйлэдбэри эмхидхэ юм.

— Манай нэхэдэг пулаадууд, жакетэнүүд, кофтонууд хүн зондо өхэөр хэрэглэгдэдэг,— юм гэжэ «Урарту» нэгэдэлэй генеральна директор Р. Керамян хэлэнэ. — Үзэмжэтэй гоёлтонь, угалза хээнүүдынь худалдан абагшадай дурые татадаг. Зүгөөр энэ талаар эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые үнинэй хангажа шададагүй байгаабди. Тиимэһээ гар урлалаараа үнинэй суурхадаг Варденисскэ районой пенсионернүүд болон гэрэй эзэн эхэнэрнүүдые хүдэлмэридэ хабаадуулха шиидхэбэри абтаһан юм. Мүнөө 70 хүн гэртээ байгаад ажаллана. Тэдэниие түүхэй эдээр, хэрэгсэл түхеэрэлгэнүүдээр хангадаг. Предприятиин ешаг олзонь 50 мянга шахуу түхэригөөр дээшэлээ гэжэ түрүүшын дүнгүүд харуулна.

А р м е нидэ промышленна предприятинуудай 200 гаран филиал байгуулагданхай. Арадай хэрэглэмжэн элдэб янзын һайн шанартай эд бараа гаргаха арга тэдэнэр олгодог.

ХОЛЫН ХОЙТО ЗҮГЭЙХИДТЭ ЗОРЮУЛАГДАҺАН ВЕЗДЕХОДУУД

ЙОШКАР ОЛА. Мариин АССРэй М. Горькиин нэрэмжэтэ политехническэ институдай студентнэрэй конструкторска бюрогой гэшүүд юрэ бүсын вездеходуудые зохёоһон бүтээһэн байгаа. Тэдэнэр бултадаа агаар үлэзһэн 'пудуушха дээрэ хабсаргагданхай.

Нефть болон газ олзоборилогшодто зор

БАРИЛГА... Ж Э Ш...

Барилга-хабсар... дохи поездын ... нэдхэн хубилга... тив дотор дэм... сөөндэ эрхим... Өхы худэлмэри... центые хэжэ... ...ыг оной дунда... ...лэд ехэ худэлмэ... ...ыг болоно. Эндэ... ...ын сөөлшод, библи... ...ын хүгжэмэй ... ...ын эмхи зургаа... ...ын ... ...ын ... ...ын

ХЭНШЬЕ, ЮУНШЬЕ МАРТАГДААГҮЙ

ОЙХОНОЙ СЭРЭГШЭ ХҮБҮҮДЭЙ ДУРАСХААЛДА

Зүблэлтэ Эхэ оронойнгоо эрхэ сүлөөе хэрэгэгы дайсанһаа хамгаалхаяа СССР-эй бусад олон үндэһэ яһатантай хамта буряад арадай эрэлхэг зоригтой хүбүүд бодоһон юм.

Эрхүүгэй областийн зүүн-урда зүгтэ, Байгал далайн баруун эрьедэ түбхинэһэн Бугульдейкэ гэжэ буряад тосхонһоо 56 хүбүүд Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда мордоо һэн. Тэдэнэрэй 14-ниинь энэ шуһата дайнай тулалдаануудта унаа. Эндэхи хүн зон баатар сэрэгшэдэйнгээ нэрые мартангүйөөр нангинаар сахижа байдаг. Ойхоной сэрэгшэ хүбүүд тухай газетын уншагшадта дурсаха хүсэлтэйб.

Октябриин революциин үлгы — Ленинэй хотын түлөө хатуу шанга тулалдаануудта отделениин командир Владимир Димитриев баатарай үхэлөөр унаа һэн. Нютагайнь нүгөө сэрэгшэ, Бадий Бадаев Сталинград шадарай байлдаануудта унаһан юм. Малгатай Бухаев 4-дэхи Украинска фронтын бүридэлэ байлдажа, арад зонойнгоо зол жаргалай түлөө ами наһаяа үгөө бэлэй. Курска дүхэриг дээрэ болоһон агууехэ тулалдаанда Ойхоной сэрэгшэ хүбүүд — ахалагша сержант Апхан Урбаев, лейтенант Федор Хажеев хабаадалсажа, баатарлигаар байлдаһан алдартай.

Прохоровко шадарай тулалдаанда лейтенант Хажеевэй танкые фашис снаряд тудажа, экипажынь шаташоо һэн.

Смоленск шэглэлэй шуһата байлдаануудай үедэ болоһон гар тулэлдаанда буряад хүбүүд Алексей Алсыков Прокопий Васильев хоёр унаа. Зүүн Пруссиин газарта ротын политрук, лейтенант Артемоновой бэ хадагалагданхай. Баруун-Урда фронтдо, шунахай дайсанай добтолгые гэдэргэнь сохиходоо, аха дүү Пилатовууд, Алексей Имеев ами наһаяа үгөө. Венгриин арадые фашис дарлалтаһаа сүлөөлхэдэ, ами наһаяа үгэгшэдэй аха дүүгэй булашада ротын командир Николай Маркисеев хүдөөлүүлэгдэнхэй.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай түрүүшын үдэрнүүдтэ хилэ сахигша Григорий Марнуев Львов хото шадар, тэрэнэй нүхэр, нютагайнь хүбүүн Боронцогой Бороев Баруун фронтдо дайсанай һомонһоо унаа.

Шуһата байлдаануудһаа амиды бусаһаншье сэрэгшэдые дайсанай һомон оноожо байгаа. Лейтенант Роман Гаврилов, ахалагша сержант Хунгей Михайлов, политрук Леонид Урбанаев, рядовой Петр Антонов дайнда абаһаан олон тоото шархануудтаа нэрбэгдэжэ, эртээр наһа барашоо бэлэй.

Бугульдейкэдэ мүнөө үедэ дайнай хорин ветеран ажаһуудаг. Тэдэнэр хүсэтэ хэрэгэгы дайсанһаа Эхэ ороноо хамгаалаад, түрэл нютагтаа бусажа, дайнай үедэ һандарһан ажахыгаа һэргээн хүгжөөхэ ажал үеэтэнэй эдлэхэ эрхын түлөө байлдаһан сэрэгшэдэй нэгэн— Алексей Афанасьевич Нагаслаевай дурасхаалда зорюулан, тэрэнэй намтар тухай хоорэхые хүсэнэб.

1943 оной январиин 25-да Ойхоной загаһаша хүбүүн Эхэ орондоо үнэн сэхээр алба хэхэ тухайгаа тангариг үгэһэн юм. Тиихэдэ Алексей Нагаслаев арбан долоотой ябаа. 1943 оной август һарада младша командирнуудай курсада эльгээгдэжэ, һуралсалай һүүлээр младша сержантын нэрэ зэргэтэй 1-дэхи Белорусска фронт ерэһэн байха юм. Энэ фронтые тэрэ үедэ армиин генерал К. К. Рокоссовский командалдаг һэн. Дайнай һүүл багта, Висло-Одерско операциин үедэ, тус фронтые Советскэ Союзай Маршал, элитэ совет полководец Г. К. Жуков командалһан түүхэтэй.

1944 оной зун эхилһэн «Багратион» гэжэ алдаршаһан операцида 69-дэхи армиин бүридэлдэ ородог 370-дахи стрелково дивизиин 1230-дахи полкын зэргэдэ Алексей Нагаслаев хабаадалсаа. Тэрэ танкнуудые хюдалгын отделениин, удаань взводой командир байгаа. Тиихэдэ болоһон байлдаануудай түлөө ахалагша сержант А. Нагаслаев «Дайшалхы шэн габьяагай түлөө» медаляар шагнагдаа һэн.

Белоруссиин, Польшын хото, һууринуудые фашистнуудһаа сүлөөлэн совет сэрэгшэд улам баруулжаа, Берлин тэзшэ дабшажал абаа. Фашис Германиин ниислэл хотые эзэлэн абахын түлөө шанга гэгшын туулалдаануудай болоһон тухай түүхэ хоорэдэг. Эдэ тулалдаануудта Алексей Нагаслаев хабаадалсаа һэн. Тиин иимэ нэгэ тулалдаан тухай тэрэнэй хоорэһые мартагшагүйб.

...Берлинэй нэгэ үйлсэ дээрэ добтолжо ябаһан манай сэрэгшэд тогтошобо. Үйлсэ дээрэ, гэрнүүд соо тодхогдоһон чемец танкнууд, бронетранспортернууд болон зениткэнүүдэй мэргэн буудалга сэрэгшэдэймнай добтолгые һаатуулба. Тиихэдэ ахалагша сержант Нагаслаевта «Дайсанай буудалгын точконуудые үгы хэхэ!» гэһэн захиралта үгтөө һэн. Үйлсэдэ туулалдажа, дүршэлтэй болоһон Нагаслаевай взводой сэрэгшэд дайсанай точконуудта аргааханаар дүтэлжэ таарамжатай зохидоор бэе далдалаад, онобшотой мэргэнээр буудажа мэдэһэн юм. Совет сэрэгшэдэй урдаһаа үйтан үйлсөөр дабхижа ябаһан фашис танк дүрэшэбэ. Зенитнэ буугай расчедые мүн лэ Нагаслаевай взводойхид һүнөөгөө һэн. Танкын хойноһоо мүлхижэ ябаһан бронетранспортернууд тэрэниие тойрон гараха аргагүй хадаа, гэдэргээ сухариха баатай болоо. Тэд үйлсын хоёр талаар жэрыһэн гэрнүүдые эзэлһэн совет сэрэгшэд дээдэ дабхарнуудһаа броневигүүд дээрэ гранатануудые шэдэжэ, бултыень шатаагаа һэн. Тиигэжэ командирай захиралта тэрэ дүүргэһэн юм. Энэ байлдаанай түлөө Алексей Нагаслаев Эсэгэ Ороноо Хамгаалгын II шатын орденоор шагнагдаа бэлэй. Тэд энэ тулалдаан тэрэнэй дайшалхы намтарта һүүлшын тулалдаан байгаа. Хүндөөр шархатаһан сэрэгшэ госпитальдо орожо, үни соо аргалуулаа һэн.

1946 оной декабрьда Алексей Нагаслаев госпитальһоо гаража гэртээ бусаа бэлэй. Нютагтаа Госстрахай участково инспекторээр хүдэлхэ зуураа, заочноор Эрхүүгэй финансова техникумдэ һураһан байна. 1950 ондо һуралсалаа дүүргээд, Буряадай республикада эльгээгдээд, Зэдын, Кабанскын районуудта Госстрахай ахалагша инспекторээр хүдэлөө. Удаань республикын Госбанкын отделениие эрхилэгшээр, Буряадай совнархозой түсэблэлгын-экономическа таһагта хүдэлһэн байна. Хүдэлмэриһөө һаатангүй заочноор 1957 ондо Эрхүүгэй финансова институт дүүргэһэн юм.

Агууехэ Илалтын 40 жилэй ойдо Алексей Афанасьевич Нагаслаев Эсэгэ Ороноо Хамгаалгын дайнай 1 шатын орденоор шагнагдаа һэн. Дайнай ветеран залуу үеэтниие Эхэ ороондоо дуратайгаар, тэрэниие хамгаалхаяа хододоо бэлэн байхаар хүмүүжүүлгэдэ хубитаяа оруулалсана.

Агууехэ Илалтые шэрээлсэгшэдэй нэгэн Алексей Афанасьевич Нагаслаев 1986 оной июль һарада наһа бараһан юм.

Шэн зоригто сэрэгшэдэй нэрэ алдарынь, үйлэ хэрэгүүдынь арад зоной баяр баясхаланта дурасхаалда хэтын мүнхэдэ мартагдахагүй.

Ю. БОГОМОЛОВ,
журналист.

САЛИН ХҮЛҺЭЕЭ НӨӨСЭЛХЭ АРГА

СССР-эй Гүрэнэй банк, СССР-эй нөөсэлэлгын кассануудаа, союзна республикануудай Министрнүүдэй Советүүд хүдэлмэришэд, колхознигууд болон алба хаагшадай салин хүлһые нөөсэлэлгын кассануудаар түлэхэ ябадалые саашадань улам үргэдхэхэ ёһотой гэжэ «Архидалга ба алкоголизмые зайсуулха, архи нэрэлгые усадахаха талаар хэмжээнүүд тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Советэй абаһан тогтоол соо зааг-даһан байна.

...Салин хүлһэ нөөсэлэлгын кассануудһаа түлэдэг гурим ажалай журам һайжаруулха, ажалай саг алмаха, бүтээсэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ нүлөөлдэг байна.

Манай республикын 50 мянган шахуу хүдэлмэришэд, алба хаагшад болон колхознигууд нөөсэлэлгын кассануудһаа салин хүлһээ абадаг болонхой. Энэ гурим Загарайн, Кабанскын, Захааминай, Баргажанай, Прибайкалиин, Сэлэнгын, Советскэ, Железнодорожно районуудта иланганаа һайнаар эмхидхэгдэнхэй. ЛВРЗ-гэй, шэлэй заводой, Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай, Холбоолжоной уурхайн, «Гусиноозерская» шахтын, «Забайкаллес» нэгэдэлэй предприятинуудай, Буряадай харгы заһабарилгын ба барилгын управлениин хүдэлмэришэд болон алба хаагшад салин хүлһээ нөөсэлэлгын кассануудһаа абадаг болоһоор үнинэй.

Гэхэтэй хамта Зэдын, Яруунын, Хэжэнгын, Түнхэнэй районуудта энэ хүдэлмэри муугаар эмхидхэгдэнхэй, Баунтын болон Бэшүүрэй районуудта энэ түрүү онол арга һаял нэбтэрүүлхэ тухай бодомжолжо байдаг гэжэ хэлэе.

Нөөсэлэлгын кассануудһаа ажалшадай салин хүлһэ түлэлгын ашаг үрэ дээшэлүүлхэ талаар эмхидхэлэй, ойлгуулам-жын ба шэнжэлэлгын ехэ хүдэлмэри, ябуулагдадаг. Хүдэлмэришэдэй салин хүлһэнэй 9 процентнь, тиихэдэ колхознигуудай 40 процент салин хүлһэн нөөсэлэлгын кассануудта үлэнэ гэжэ шэнжэлгэнүүд харуулна.

Энэ шэнэ гурим ехэл таарамжатай гэжэ хүнүүд тоолоно. Жэшээлхэдэ, ЛВРЗ-гэй слесарьнүүдэй бригадир А. К. Андреев «харын салинһаа үлэһэн багахан мүнгэ кассада абаашахада аягүй шэнги байдаг һэн. Мүнөө гэр бүлэдөө хэрэгтэй мүнгээ кассаһаа абаад, үлэгшэнь нөөсэлэлгэдэ үлэдэг болобо ха юм»,— гэжэ сэдьхэлээ ханангяар хөөрэнэ. Энээнһээ урид мүнгэ абалгын үдэрэй ерэхэдэ, хүнүүд оошорто байжа, хүл хөөрсэг болодог һэн. Тиимэ ябадал мүнөө болиһон байна.

Гадна предприятинуудай хүтэлбэрилгэшэд Гүрэнэй банкһаа мүнгэ абажа, сагаа ехээр гээхээ болиһондоо баяртай байдаг.

Арбан хоёрдохи табан жилэй туршада партийна болон совет органуудай туһаламжаар, олон мянган хүнүүдые салин хүлһээ нөөсэлэлгын кассануудһаа абадаг болгохоор хараалнабди.

С. МОНИЕВ,
Гүрэнэй нөөсэлэлгын кассануудай управлениин таһагые даагша.

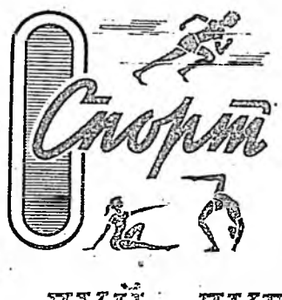

ДҮЙ ДҮРШЭЛӨӨ ХУБААЛДАБА

Буряад ороноойнгоо баруун урда захада оршодог Захааминай районой ажалшад МНР-эй Булган аймагайхидтай хүршэ ажаһуудаг. Аха дүү хоёр арадай түлөөлэгшэд хэтэ урда сагаа ажал хэрэгүүдэйнгээ, соёлой болон спортын хүгжэлтын дүй дүршэлөөр хоорондоо андалдадаг, бэе бэедээ айлшалалсадаг заншалтай.

Закаменск хотодо Булган аймагай спортын хүдэлмэрилэгшэд, булэг спортсменүүд айлшалаад бусаба. Монголой айлшад энээнэй урда тээ ерэхэдээ гол түлэб волейболой хүгжэлтөөр һонирхоһон байбал, мүнөө боксоор, бүхэ барилдаагаар, мүн волейболоор һорилгто хэхэ дүршэлтэй дүтөөр танилсажа, нариная шудалба. Райондо гурбан үдэр байха зуураа тэдэнэр Закаменск хотын нэгэдэхи дунда һургуулида дүршэлтэй багша Т. А. Воротниковагай физкультурын хэшээлнүүдые үнгэргэхые хаража, олон тоото онол арганнуудтай танилсаба. Тон һонирхолтой, ашаг үрэтэйгөөр боксернууд болон волейболистнуудай хамтын һорилгонууд эмхидхэгдээ. Өөһэдынгээ баян дүй дүршэлөөр республика дотороо мэдээжэ болоһон мэргэжэлтэд-тренернүүд С. Васильев, Г. Шойдонов (бокс), Г. Доржиев, Д. Гармаева (волейбол) айлшадтаяа баян дүршэлөө хубаалдаа.

Түгэсхэлдэнь буряад барилдаагаар, боксоор, дүрэ буляалдалгын барилдаагаар хоёр талын командануудай гэшүүд нүхэр ёһоной мүрысөө үнгэргэһэн байна. Мүрысөөнэй үнгэргэгдэһэн үдэр соёлой байшан соо ажалшад олоороо суглараа.

Мүрысөөнэй эхиндэ баяр ёһололой парад-жагсаал боложо, Булган аймагай түлөөлэгшэдые райспортсоведэй түрүүлэгшэ К. Ц. Дареев, ВЛКСМ-эй райкомой секретарь В. Перелыгин гэгшэд амаршалба. Харюугай хани халуун үгэнүүдые МНР-эй делегациие толгойлогшо Дэлгэрсайхан хэлээ. Спортсменүүд тэмдэгүүдээ, улаан тугхануудаа андалдаа.

Нүхэр ёһоной мүрысөөе боксоор бэе һоригшод нээбэ. Захааминай командын бүридэлдэ 16—17 наһатай эдиршүүл оруулагдажа, тэдэнэр түрүүшынхиеэ улаасхоорондын уулзалгада хабаадаба. Эгээл түрүүлэн 54 килограммай шэгнүүртэ МНР-эй чемпион Ганбаатар, манай республикын чемпион, 16-тай Андрей Путинский гэгшэд ринг дээрэ гараба. Шанга тулалдаанай үедэ эсэхэ сусахые мэдэхэгүй добтолһон манай залуу спортсмен илажа гараа.

Удаадахи уулзалгада МНР-эй түлөөлэгшэ Гэрэлт Од арбан наһаар дүү Доржо Доржоновые (Закаменскын 1-дэхи һургуулиин һурагша) арай шамайл очкогоор диилэбэ. Манай Илья Яньков нэгэдэхи разрядтай Пүрэвдоржые, Булган аймагай Чулунбаатар һурагша Юрий Сальевые илажа, мүрысөөн 2:2 гэһэн тоотой тэнцэлгээр дүүрээ.

Суглараг шадай гол анхаралые бүхэ барилдаашадай сухаришагүй шанга добтолго, хамгаалгатай наадан татаба. Хибсэй эзэд айлшадайнгаа урдаһаа республикын агропромышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй спартакиадада декабрь һара соо илажа гараһан барилдаашадаа комачдынгаа буридэлдэ оруулжа табяа. Мүн айлшадай барилдаашад Монгол һайхан орондоо суурханхай байшоо. Жэшээнь, 56 килограммай шэгнүүртэ Дамчаа Доржо Булган аймагай чемпион, дүрэ буляалдалгын барилдаагаар МНР-эй эгээ бэрхэ бүхэнүүдэй нэгэн юм. Хурдан солбоноор, үни удаан үнгэрһэн түлалдаанда тэрэ Улэгшэнэй дунда һургуулиин багша Дамба Ульзетуевые түнхарюулаа. Хоёрдохи уулзалгада СССР-эй спортын мастер Гэрэл Цындемеев нюдэ сабшаха зуура гэхээр, тогтоон торгоонгүй Бадмын Бямба гэгшын нюрга шоройдуулба. Бэеэр туранхайшаг аад, айхабтар шүрбэһэлиг махабадатай монголой барилдаашан Баасан Дорж хүдэр шамбай бэетэй инженер Бадма Жигжитовые гэнэдхэжэ мухарюулаа. Гэбэшье, удаадахи уулзалгада хүлеэгдээгүй ушарнууд болоо. Республикын чемпион, Цахирай совхозой хүдэлмэришэн Даша Хандажапов бар хүсэ ехэтэй Батын Бямбеда хаягдажа, мүрысөөнэй тоое 1:3 болгожо, командаяа гэдэргэнь татаа. Энэ наһада Захааминай спортын ветеранууд, таби-табин наһанай богоһодо ерэһэн Далахайн совхозой хоёрдохи отделениин зоотехник Илья Жалсанов, Хамниин совхозой мал адуулагша Владимир Будаев гэгшэд бэрхэ барилдаашад гэһэн нэрэ солоёо хухалхагүй байшоо. Тиин тэдэнэр тус тустаа Ган Болод болон Эрдэм Дорж хоёрые мэхэ гоходоо оруулаа. «Бэрхэт, болоо-болоо!» гэһэн үгэнүүд зал соо зэдэлээ. Түгэсхэлэй барилдаанда Хамниин совхозой зоотехник Василий Тогмитов уулзалгаяа илалтаар түгэсхэбэ.

Дүрэ буляалдалгын барилдаанда районой команда айлшадтаа шүүгдэхэ баатай болоо.

Монголой Арадай Республикын түлөөлэгшэд Захааминай ажалшадта халуун баярые хүргэжэ, харюугай уулзалгада ерэхыень урриба.

Ш. БАКШЕЕВ,
манай корр.

ЭДИР НАҺАТАН МҮРЫСЭБЭ

Республикын городууд болон районуудай стадионууд дээрэ «Алтан шайба» гэһэн ВЛКСМ-эй ЦК-гай шанда хүртэхын түлөө хоккейгээр эхилһэн нааданууд үргэлжэлһөөр. Буряадай АССР-эй 25 жилэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ 11 командын эдир хоккеистнүүд наадаһан байна. Эндэ ЛВРЗ-гэй болон авиазаводой спортын клубуудай спортсменүүд үетэн нүхэдэйнгоо дундаһаа хурдан солбоноор наадажа, хоорондоо түгэсхэлэй уулзалга үнгэргээх болоһон байгаа. Дундуур наһатанай дунда үнгэргэгдэһэн энэ уулзалгада ЛВРЗ-гэй «50 лет Октября» команда авиазаводой «Орлёногой» хоккенстнүүдые 18:0 гэһэн тоотойгоор илажа, Железнодорожно районой чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

Аха наһатанай дундаһаа тренер В. Гороховскийн хүмүүжүүлдэг авиазаводой «Буревестник», бага наһатан сооһоо мүн лэ тус заводой «Спутник» команданууд эрхимлэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түрүү һуури эзэлһэн «50 лет Октября» команда.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

«Спортлотонуудай» тиражай дүнгүүд

1987 оной январиин 25-да үнэргэгдэһэн 4-дэхи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн Главна управлени согсолбо.

«45-һаа 6-ень тааха спортлото»: 936.436 билет ороо. Зургаан номер (1 карточка) таагшад — 10.000 түхэриг, табан номер (75 карточка) тааһан хүнүүд — 749 түхэриг, дүрбэн номер (2.947 карточка) таагшад — 28 түхэриг, гурбан номер (47.324 карточка) тааһан хүнүүд 3 түхэриг абаха байна.

«36-һаа 5-ень тааха спортлото»: 6.288.585 билет ороо. Табан номер (40 карточка) тааһан хүнүүд — 10.000 түхэриг, дүрбэн номер (6.196 карточка) таагшад — 148 түхэриг, гурбан номер (194.232 карточка) тааһан хүнүүд 6 түхэриг абаха.

4-дэхи тиражай биледүүдээр, 1986 оной 47-дохи тиражһаа 1987 оной 4-дахи тираж хүртэр хабаадаһан 10 тиражай биледүүдээр шүүбэринүүд февралиин 9-һөө 1987 оной мартын 9 болотор түлэгдэхэ. (ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Хубилган шэнэдхэлгэ ба кадрнууд» — «Правдын» февралиин 1-нэй номерой түрүү бэшэг. «Баунтын юрын үдэрнүүд» — суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаһанда. Партийна ажабайдал: хубилган шэнэдхэлгэ. «Хүн бүхэнэй харюусалга» — КПСС-эй Баунтын райкомой нэгэдэхи секретарь Г. Малыгинай статья. Тосхоной социальна хүгжэлтын шэглэлнүүд. «Ye сагай шэнжэ» — Д. Абидуевай статья. «Правда Бурятии» газетэдэ бэшэһэнэй һүүлээр. «Анхаргты: ёһын тэдыдэ».

Гурбадахи хуудаһанда. Хэблэлэй темээр. «Нютагай «булагханууд» — Р. Кузякинагай статья. Хилын саанаһаа. Улаасхоорондын шэнжэлэл.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. А. С. Пушкинай наһа бараһаар 150 жэлые угтуулан. «Пушкин ба Буряад орон» — Ц. Галсановай статья. Спортын һонин.

Сонсир экран

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.00 — Үглөөнэй зарядка. Мультфильм. Хүгжэм. 8.30—Время. 9.15—Баримтата фильм. 9.25—«Маленькие трагедии»—3 серитэй уран һайханай фильм. 2-дохи, 3-дахи сери. 11.45—«Ленинһээ һургаал абаха». 12.15—В. Моцарт. Концерт. 12.45—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 17.00—Шэнэ һонин. 17.15—Шинии ленинскэ библиотекэ. 17.45—Гитарын абяан эзэдэлнэ. 18.00—Баримтата фильм. 18.50 — Хүдөө ажахын эрдэмэй университет. **Улаан-Үдэ.** 19.35—ВЛКСМ-эй XX съездые угтуулан». ВЛКСМ-эй шэнэ Уставай проектые зүбшэн хэлсэлгэ. Партийн болон комсомолой ветеранууд. ВЛКСМ-эй гэшүүд дамжуулгые хүтэлхэ. 20.20—Байгал. **Москва.** 20.45 —Театральна шэнжэлэл. 22.00 —Время. 22.35—«Маленькие трагедии»—3 серитэй уран һайханай фильм. 3-дахи сери. 23.45—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 24.00—Эстрадна болон джазова хүгжэмэй концерт.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.15—Баримтата фильм. 9.35, 10.35—Физика. 7-дохи класс. 10.05, 14.05—Французэ хэлэн. 11.05—СПТУ-гай һурагшадта. Гоё һайханиие ойлгожо һураха. 11.35, 12.40 — Байгаали шэнжэлгэ. 2-дохи класс. 11.45—«Ород хэлэн». 12.25—Баримтата фильм. 13.00 —«Переход на летнее время» —зүжэг. 14.35—Ботаника. 5-дахи класс. 14.55—Шэнэ һонин 15.00 — Түүхын хуудаһанууд. **Улаан-Удэ.** 17.25 — Сонсохолнууд. 17.35 —Хүүгэдэй зурагуудай телеконкурс. 18.00 — Шэнэ һонин. (буряадаар). 18.15 — «Экран» — теле-суглуулбари. 18.45 — «Фитиль». 18.55 — ЗММК-һаа Н. Д. Казанцевай даадаг бригада тухай хөөрөөн. **Москва.** 19.35 — Уран зохёолшын үгэ. В. Коротич. 19.50 — Конькигаар урилдалгын спорт. Дэлхэйн чемпионат. 20.35 — Шэнэ һонин. **Улаан-Удэ.** 20.45 — Түймэр сараха темээдэ хөөрөөн. **Москва.** 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!». 21.15 — Улаасхоорондын шэнжэлэл. 22.00 — Время. 22.35 — Түбэй телевидениин «алтан» жасаһаа. СССР-эй арадай артист М. Жаров. 23.00 — Дэлхэй дээрэ СССР-эй Эрэшүүл. ВЭФ.

САГАЙ

Мүнөөдэр ре зарим нютагуу саһан орохо. Б секундын 9—14 гөөр һалхилха. урда районуудта нютагуудта 10— тэн байха.

Улаан-Үдэдэм тон орохогүй. һоо секундын 9- сэтэйгөөр һалхи дус хүйтэн байн

Редакт

Р. Б. ГАР

Улаасхооронд шэнжэл

ТҮҮХЭТЭ ШИИДХЭБЭРИН

Москвада мэнэ һаяхан болоһон КПСС-эй ЦК-гай Пленум тухай хилын саанаһаа абтажа байһан түрүүшын һанамжануудые шэнжэлэн хараха болоо һаа, элдэб оронуудай политическэ шэнжэлэгшэдэй тэрэнэй шэнжэ шанарые тайлбарилгада «түүхэтэ» гэһэн үгэ заатагүй хэрэглэжэ байһаниинь нэн түрүүн обёорогдоно. Англиин гү, али Баруун Германиин буржуазна газетэнүүдтэ, мүн тэрэшэлэн социалис оронуудай хэблэлдэ, американ телекомпанинуудай репортажуудта, мүн түрүү үзэл бодолтой ниитын ажал ябуулагшадай мэдүүлгэнүүд дотор баһал тиимэ сэгнэлтэ уншажа болоно. «Шэнэдхэн хубилалга ба партиин кадрова политика тухай» КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь М. С. Горбачевой хэһэн элидхэлэй айхабтар ехээр һонирхогдожо байһаниие гэршэлжэ байһан бариманууд гэхэдэ, баруун оронуудай хэблэлдэ, радио болон телевидениин һүүлэй мэдээсэлнүүд дотор тус элидхэл үргэнөөр тунхаглагдана.

ФРГ-гэй телевидениин тайлбаринууд дотор тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор, «Энэ элидхэл хадаа үнгэрһэн үе соо СССР-эй хүгжэлтэдэ хэгдэһэн гансахан алдуу эндүүнүүдэй шүүмжэлэл бэшэ. Тэрээн дотор тайгдаһан программа нэн түрүүн ерээдүй тээшэ совет обществын эрид шууд дабшалгада туһалха үүргэтэй». Баруун оронуудай олониитэдэ мэдээсэл хүргэдэг хэрэгсэлнүүдэй зарим авторнууд һунгалтын гуримай хубилгаддаха тухай, һунгалтын кампаниин бүхы шатануудта совет хүнүүдэй бодото ёһоор хабаадаха тухай дурадхалые «революционно» гэжэ нэрлэнэ.

Лондондо хэблэгдэдэг «Таймс» газетэ иимэ һанамжа хэлэнэ: «Михаил Горбачевой хэһэн элидхэлые түүхэтэ гэжэ нэрлэ-

АМГАЛАН БАЙДАЛАЙ АША ТУ

һүүлэй жилнүүдтэ хэблэгдэн гараһан дипломатическа словарь дотор «Ниитэ Европын ябуулга» гэһэн үгэнүүд яһала дайралдадаг болонхой. Тэрэниие тайлбарилхын тулада эб найрамдал ба арадуудай хоорондохи этигэл найдабариие бэхижүүлхын түлөө, эртэ үрдын энэ түби дээрэ буу зэбсэг ехээр бүтээн гаргалгые хизаарлахын, дайнай аюулые зайсуулхын түлөө хэгдэжэ байдаг тэмсэлэй талаар хамег ябуулганууудай хараа шэглэлые тодорхойлон нэрлэхэ хэрэгтэй. Энэ ябуулгын эхи заха 1975 ондо Хельсинкидэ табигдаһан, Европодо аюулгүй байдал ба харилсаа холбооной асуудалнуудай талаар зүблөөн тэндэ болоһон гээшэ. Социально-экономическа ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан ёһоор эзэрг оршон ажаһуухе, арсалдаата асуудалнууд болон зүршэлдөөнүүдые амгалан ёһоор шиидхэлгээр уласхоорондын байдалай гол хэлбэри шэглэлые ниитэ Европын хэмжээтэйгээр тус зүблөөн баталһан байна.

Европодохи аюулгүй байдал ба харилсаа холбооной талаар Австриин ниислэл Венэдэ январиин 27-до эхилһэн уулзалгын хоёрдохи шата ниитэ Европын ябуулгын үргэлжэлэл болоно. Европын 33 гүрэнэй, тэрэшэлэн США ба Канадын түлөөлэгшэдэй уулзалга Хельсинкиин түгэсхэлэй актын дүүргэлтые хаража үзэлгэдэ зорюулагдана.

Европодо амгалан тайбан байдал зохёон байгуулгын, буу зэбсэгүүдые хуряан абалгын, хүнүүдэй хоорондохи бүхы талын харилсаа холбоо ба бэе бэетээ уулзалга үргэдхэлгын аша туһада Вехэдэ зарлагдаһан хуралдаае хэрэглэхэ шухала гэжэ Советскэ Союз ба социалис бусад гүрэнүүд тоолоно. Имагтал энэ зорилгоор эңэрхы сэдьхэлэй асуудалнуудай бүхэли комплексоор Европын гүрэнүүдэй хүндэ ехэтэй конференци Москвада зарлаха гэһэн уг зорилго табигдаһан байгаа. Хүнүүдэй хоорондохи хэдэ болохо. Советскэ Со үедэ бии болоһон дутагдал тодорхой, эрид шанга тобшо нум дээрэ һайшаагдаһан хадаа 1917 оной Агууехэ Окт люциин һүүлээрхи бүхы үе с партиин ажал ябуулгада аб сэхэ хэмжээнүүдэй нэгэн бо үедэ Советскэ Союзда ямар хёолдожо байнаб гэхэдэ, ССС риин шэнэдхэн хубилгалгын т эрмэлзэл политическэ талаар дээдэ болбосоролтой обще сэхэ эрилтэнүүдээр дэмжэг Баруун Германиин «Генерал газетэ бэшэнэ.

Пленум тухай, КПСС-эй Ц ральна секретариин элидхэл тажууд США-гай радио болон нинуудай дамжуулгын програ лагдаа. СССР-тэ зохёогдоһон ска ба социальна шэнэ прогр шадань бүри тодорхойлогдо совет обществые демократиза тика хүгжөөлгэдэ туһалха бай КПСС-эй ЦК-гай Пленумдэ а ехээр хандуулагдана»,— гэһэн эн-эс гэжэ гол компани хэлэн

Пленум дээрэ баталан абт бэринүүдэй онсо шухала байна ёһоор бодомжолон үзэхын б тулада горитойхон саг хэрэгт намжа баруун оронуудта хэг тайлбаринууд дотор хэлэгдэ совет общество дотор гүн п хубилалтануудай хэгдэжэ байн саана мэдэрэн гэршэлэгшэдэй Пленум нилээд хулгүүлжэ бай нөө этигэл найдабаритайгаар п лоно.

НҮЛӨӨЛХЫ ХҮСЭН

Араб гүрэнүүдэй ниислэлнүүдтэ иимэ түлөөлэгэ ехэтэй суглаан үнихэнэй үнгэрэгдөөгүй. Ислам конференциин организациин (ОИК) гэшүүн-оронуудай правительствануудые толгойлогшонор Кувейтэдэ суглларба. Дүшэһөө дээшэ гүрэн ба региональна зургаан нэгэдэл тэрэ организациин гэшүүд болоно. Тэдэн хадаа 800 миллионһоо дээшэ мусульмангуудые түлөөлнэ.

Мүнөө үе сагай энэ ехэ хүсэн хүн түрэлтэнэй онсо шухала асуудалнуудые шиидхэлгэдэ шухала үүргэ дүүргэжэ, эб найрамдалай хуби заяан тухай шанга үгэ хэлэжэ шадаха байгаа. Кувейтэдэ зарлагдаһан конференцидэ хабаадагшадые амаршалгатайгаар СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй эльгээһэн бэшэг дотор энээн тухай хэлэгдэнэ. Ядерна зэбсэггүй, хүсэ хэрэглэхэгүй ба аюулгүй дэлхэй байгуулха арга замуудые бэдэрэлгын тон шухала байһаниие зааха зуураа, СССР-эй Верховно Советэй Президиум иигэжэ тэмдэглэнэ: «Политическэ, экономическа, социальна, шажан мүргэлэй ба бусад илгаануудһаа дулдыдангүйөөр дурсагдагша үндэр уг зорилгонуудай түлөө тэмсэлдэ бүхы гүрэнүүд болон арадуудай хубитаяа оруулха тон шухала».

Конференцидэ хабаадагшадай нэгэ хараа бодолтой болохо ябадал туйлахань бэрхэтэй гэжэ мэдээжэ ааб даа. ОИК-гай гэшүүдэй хоорондо горитой ехэ зүришэлдөөнүүд бии байһаар, жэшээнь, зэбсэгтэ хүсөөр дайлдажа байһан Иран Ирак хоёртол адли. Ислам шажантай диилэнхи олон хүн зонтой тус организациин гүрэнүүд конференциин зүбшэн хэлсэхэ асуудалнуудта уулзалга, мэдээсэл, соёл болоо гээрэл тухай эндэ хэлэгдэнэ. наймаанай, эрдэм ухаанай ба харилсаа холбоо үргэдхэхэ зэ танууудые сэбэрлэхэ хэрэгтэ тай ниитэ Европын экономичес үнгэргэхэ гэһэн ондоо тон шу Чехословаки гаргаһан гээшэ.

Венэдэхи уулзалгын түрүүш Польшо үшөө нэгэ документ оруулһан, тодорхойлон хэлэ гээрнь бэе бэедээ этигэл найдаб гын хэмжээн ба буу зэбсэгүү абалгын асуудалнуудые хаража радхагдана. Энэ хараа шэглэлэ туйлагдаад байбал, Түбэй Евро сэгтэ хүсэнүүд болон буу зэбс ёр талаһаа хороохо тухай хөөр хүдэлмэридэ хүнгэлэлтэ болож Хөөрэлдөөнэй 41-дэхи раунд т январиин 29-дэ эхилэнхэй.

Венэдэхи уулзалга дээрэ а лаха ябадалда США ба тэдэнэй дай хараа бодол һаад түбэг то һэн. Коммунизмда эсэргүү и тулада эна уулзалгые тэдэ хэр һан. НАТО-гай оронуудай түлөө дорхой нэгэшье дурадхал ор һаа, арадуудай хоорондохи уулзалга зорилготой худал хүүр гүрдэлгэ тараалгаар яһалахан е жэ шадаһан. Энэ удаа тэрэ та дэн арсаха гү? Түрүүлэн элир ралда балай, найдахаар бэшэ хи уулзалгын шэнэ шатын эхил уламжалуулан, США-гай през нэй хэһэн мэдүүлгэ Вашингтонд Тодорхойлон хэлэбэл, «Совет Зүүн Европын бүсад оронуудта нүүдэй бэелэл бэрхэшээлтэ бай һөө эзэндаа» гэжэ тэрэ мэдүү хэлэгдэнэ.

— Дүтын Зүүн зүгтэ сионис эзэ хэй ябуулгада эсэргүү тэмсэлдэ лизм ба шэнэ түхэлэй колониал рэмдэлгэдэ эсэргүү ябуулгада доогоор хандаха, тэрэшэлэн хүгжэн һалбарилга ба аша туһ дые тэдэн баһал ондо ондоо Хүг